

PROGRAM KURSU SPECJALISTYCZNEGO

**OPIEKA NAD PACJENTEM W TRAKCIE CHOROBY COVID-19
ORAZ PO JEJ PRZEBYCIU**

dla pielęgniarek

Program został zatwierdzony przez Ministra Zdrowia w dniu 14.11.2022r.

Warszawa 2022

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROGRAMOWY W SKŁADZIE¹:

- 1) **dr hab. n. o zdr. Bożena Baczevska – Przewodnicząca Zespołu**, specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa zachowawczego oraz w zakresie medycyny społecznej, Zakład Interny i Pielęgniarstwa Internistycznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie;
- 2) **dr hab. n. o zdr. Edyta Krzych-Fałta** – specjalista w dziedzinie zdrowie środowiskowe, Zakład Podstaw Pielęgniarstwa Wydział Nauk o Zdrowiu, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Zakład Alergologii i Immunologii Klinicznej, Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego;
- 3) **mgr Katarzyna Tyszko-Kaczyńska** – specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego, Klinika Urologii Wojskowy Instytut Medyczny;
- 4) **mgr Sylwia Durlej** – specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego oraz pielęgniarstwa chirurgicznego, EMC Instytut Medyczny S.A.

RECENZENCI PROGRAMU:

- 1) **prof. dr hab. n. o zdr. Maria Kózka** – Zakład Pielęgniarstwa Klinicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum;
- 2) **dr n. o zdr. Dorota Kaziród** – Konsultant wojewódzki w dziedzinie pielęgniarstwa dla województwa śląskiego, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu - Centrum Urazowe.

¹ Powołany Zarządzeniem Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Nr 32/22 z dnia 5 września 2022 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Opracowania Programu Kształcenia Podyplomowego.

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Rodzaj kształcenia

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2022 r. poz. 551, z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Efekty uczenia się wskazane w programie kursu specjalistycznego *Opieka nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 oraz po jej przebyciu* są dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązkowym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych efektów gwarantuje, że każdy uczestnik kursu specjalistycznego będzie posiadać takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończenia kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie oraz systemu kształcenia.

Cel kształcenia

Przygotowanie pielęgniarki do wykonywania specjalistycznych świadczeń zdrowotnych związanych z opieką, edukacją i rehabilitacją pacjenta w trakcie choroby COVID -19 oraz po jej przebyciu, w warunkach opieki stacjonarnej i domowej.

Czas trwania kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kursu specjalistycznego w kontakcie z wykładowcą/opiekunem stażu wynosi 86 godzin dydaktycznych:

zajęcia teoretyczne – 56 godzin dydaktycznych,
zajęcia praktyczne – 30 godzin dydaktycznych.

Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem kursu, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć teoretycznych. Oznacza to, że 90% łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację programu nie podlega zmianie. Wskazane 10%, **co stanowi nie więcej niż 9 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu specjalistycznego odpowiedzialny jest organizator kształcenia.

Planując realizację kształcenia, organizator powinien:

1. Opracować regulamin organizacyjny kursu specjalistycznego, który w szczególności określa:
 - organizację;
 - zasady i sposób naboru osób;
 - prawa i obowiązki osób uczestniczących;
 - zakres obowiązków kadry dydaktycznej prowadzącej nauczanie teoretyczne i praktyczne;
 - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.
2. Powołać kierownika kursu specjalistycznego.

Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w przepisach Ministra Zdrowia z tego zakresu powinno należeć:

- współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej;
- przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji kształcenia;
- ocenianie placówek szkolenia praktycznego wg specyfiki i organizacji zajęć;
- pomaganie w rozwiązywaniu problemów;
- udzielanie indywidualnych konsultacji uczestnikom kursu;

- zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.
3. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne.
 4. Powołać wykładowców posiadających kwalifikacje określone w programie kursu.
 5. Powołać w uzgodnieniu z kierownikiem kursu opiekunów szkolenia praktycznego, którzy powinni być merytorycznymi pracownikami placówek, w których odbywa się szkolenie praktyczne. Do zadań opiekuna szkolenia praktycznego należy:
 - instruktaż wstępny (zapoznanie z celem szkolenia praktycznego z organizacją pracy, wyposażeniem placówki, jej personelem, zakresem udzielanych świadczeń i in.);
 - instruktaż bieżący (organizacja i prowadzenie zajęć, kontrola nad ich prawidłowym przebiegiem, pomoc w rozwiązywaniu problemów i in.);
 - instruktaż końcowy (omówienie i podsumowanie zajęć, zaliczenie świadczeń zdrowotnych określonych w programie kształcenia, ocena uzyskanych wiadomości i umiejętności).
 6. Zapewnić bazę dydaktyczną do szkolenia teoretycznego, dostosowaną do liczby uczestników kursu.
 7. Zapewnić środki dydaktyczne, o których mowa w programie poszczególnych modułów.
 8. Dobrać placówki stażowe zgodnie z planem nauczania, w których możliwe będzie zdobywanie umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych świadczeń zdrowotnych.
 9. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów uczenia się

W toku realizacji programu przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące – rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności będących przedmiotem nauczania teoretycznego i praktycznego, w tym świadczeń zdrowotnych przewidzianych w programie kształcenia).
2. Końcowe – zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2022 r. poz. 551, z późn. zm.) kurs specjalistyczny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzonym w formie pisemnej lub ustnej albo egzaminem praktycznym.

Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia z uwzględnieniem zakresu, w jakim prowadzony jest kurs specjalistyczny.

2. OGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Zaświadczenie o ukończeniu kursu specjalistycznego *Opieka nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 oraz po jej przebyciu* otrzymuje pielęgniarka, która:

1) w zakresie wiedzy posiada:

- specjalistyczną wiedzę w zakresie profilaktyki zakażeń COVID-19 (w tym szeroko rozumianych zasad sanitarno-epidemiologicznych) w postępowaniu z pacjentem w środowisku szpitalnym, poradniach oraz w opiece domowej;
- specjalistyczną wiedzę z zakresu etiologii, symptomatologii, diagnostyki, leczenia, rehabilitacji choroby COVID-19 i odległych konsekwencji zdrowotnych (w tym long COVID) po przechorowaniu COVID-19;
- specjalistyczną wiedzę w zakresie opieki pielęgniarskiej nad pacjentem we wszystkich etapach choroby COVID-19 i jej następstw.

2) w zakresie umiejętności potrafi:

- podjąć działania profilaktyczne zgodnie z zasadami sanitarno-epidemiologicznymi w opiece nad pacjentem z podejrzeniem, rozpoznaniem COVID-19 w ramach opieki stacjonarnej i domowej;
- kwalifikować i wykonywać szczepienia przeciwko COVID-19 zgodnie z obowiązującą procedurą i przepisami prawnymi;
- rozpoznać pod względem symptomatologicznym zakażenie SARS-CoV-2 i pełnoobjawową chorobę COVID-19; różnicować diagnostykę, współuczestniczyć w działaniach: terapeutycznych, rehabilitacyjnych, związanych z odległymi konsekwencjami zdrowotnymi (w tym long COVID) po przechorowaniu COVID-19;
- sprawować opiekę pielęgniarską nad pacjentem w każdym etapie choroby COVID-19.

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- szanuje godność i autonomię pacjenta bez względu na jego wiek, płeć, niepełnosprawność, orientację seksualną oraz pochodzenie narodowe i etniczne;
- wykazuje postawę do współpracy z członkami zespołów opieki zdrowotnej dla zapewnienia pacjentowi z chorobą COVID-19 optymalnej opieki;
- krytycznie ocenia swoją wiedzę i umiejętności w zakresie opieki nad pacjentem z chorobą i po przechorowaniu COVID-19 oraz stałej jej aktualizacji;
- podejmuje działania w kierunku włączenia pacjenta z COVID-19 do współpracy i podejmowania decyzji w zakresie opieki;
- zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu pacjenta z COVID-19.

3. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

W zakresie wiedzy uczestnik kursu:

- W1. definiuje pojęcia tj.: choroba endemiczna, epidemia, stan epidemii, stan zagrożenia epidemicznego, pandemia, biologiczny czynnik chorobotwórczy, choroba zakaźna, zaraźliwość, choroba wysoce zakaźna, czynnik alarmowy, ognisko epidemiologiczne, drogi szerzenia się zakażeń (rodzaje), izolacja (rodzaje), kwarantanna, ozdrowieniec, podejrzan o chorobę zakaźną, podejrzan o zakażenie;
- W2. omawia uregulowania prawne w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, zasad zgłaszania rozpoznania choroby zakaźnej oraz zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej;
- W3. omawia uregulowania prawne odnoszące się do udzielania świadczeń zdrowotnych w obszarze zakażeń;
- W4. omawia ekspozycje zawodowe personelu medycznego i pomocniczego oraz zasady postępowania poekspozycyjnego w przypadku wirusa SARS-CoV-2;
- W5. omawia znaczenie i zasady higieny rąk w podmiotach leczniczych oraz w środowisku domowym pacjenta, wg wytycznych WHO (World Health Organization);
- W6. wyjaśnia znaczenie i zasady utrzymania higieny pacjentów w zapobieganiu zakażeniom;
- W7. wyjaśnia znaczenie i zasady utrzymania higieny w podmiotach leczniczych oraz wykonywania dekontaminacji środowiska szpitalnego i ambulatorium w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym;
- W8. wyjaśnia zasady dekontaminacji w przypadku izolacji chorych oraz wystąpienia ogniska epidemicznego wywołanego wirusem SARS-CoV-2 a także istotę, metody i znaczenie wykonywania dekontaminacji sprzętu oraz wyrobów wielorazowego użytku, w opiece stacjonarnej i domowej w zapobieganiu rozprzestrzeniania się SARS-CoV-2;

- W9. wyjaśnia znaczenie higieny w obszarze żywienia pacjentów w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym;
- W10. omawia zasady postępowania z bielizną szpitalną w zapobieganiu rozprzestrzeniania się SARS-CoV-2;
- W11. charakteryzuje narażenie zawodowe personelu związane z higieną szpitalną (w obszarze oddziału szpitalnego, ambulatorium i przychodni) i opieką nad pacjentem z COVID-19;
- W12. wymienia zasady bezpiecznego postępowania personelu z odpadami medycznymi;
- W13. przedstawia zakres zadań realizowanych przez pielęgniarkę pracującą w oddziale łóżkowym w obszarze zapobiegania zakażenia SARS-CoV-2;
- W14. omawia zasady ustalania wizyty pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej w domu pacjenta;
- W15. omawia zasady postępowania z neseserem pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej po wizycie w domu pacjenta z podejrzeniem lub rozpoznaniem COVID-19;
- W16. omawia metody edukacji pacjenta i osób bliskich uczestniczących w opiece nad pacjentem z COVID-19, w zakresie ograniczenia ryzyka rozprzestrzeniania zakażeń SARS-CoV-2;
- W17. wyjaśnia patomechanizm, fazy/stadia zakażenia wirusem SARS-CoV-2, objawy choroby COVID-19 w zakresie intensywności i czasu trwania, powikłania przebiegu choroby (w tym long COVID) zależne od okresu trwania (ostrej, przewlekłej) i względem odpowiedzi poszczególnych narządów i układów (pulmonologiczne, kardiologiczne, neurologiczne, nefrologiczne, objawy skórne);
- W18. wymienia rodzaje badań zalecanych w przebiegu choroby COVID-19 z uwzględnieniem stopnia ciężkości choroby;
- W19. omawia procedurę pobrania materiału do testu RT-PCR oraz procedurę pobrania i wykonania testu antygenowego w kierunku rozpoznania choroby COVID-19;
- W20. omawia procedury przygotowania pacjenta do badań laboratoryjnych, opieki w trakcie i po badaniach (np.: gazometria arterializowanej krwi włośniczkowej i krwi tętniczej);
- W21. omawia procedury przygotowania pacjenta do badań czynnościowych układu oddechowego, opieki w trakcie i po badaniach diagnostycznych (spirometria, badanie zdolności dyfuzji gazów w płucach);
- W22. omawia procedury przygotowania pacjenta do innych badań diagnostycznych, opieki w trakcie i po badaniach (np.: RTG, TK);
- W23. wymienia metody terapeutyczne stosowane w przebiegu choroby COVID-19 z uwzględnieniem stadium choroby;
- W24. omawia zasady współdziałania w terapii pacjenta z chorobą COVID-19;
- W25. wyjaśnia istotę, cele, wskazania oraz zasady prowadzenia tlenoterapii w odniesieniu do pacjenta z COVID-19;
- W26. wyjaśnia cele, wskazania, przeciwwskazania, rodzaje oraz zasady wykonywania rehabilitacji przyłóżkowej w różnych etapach/stadiach choroby pacjenta z COVID-19, ze szczególnym uwzględnieniem rehabilitacji oddechowej;
- W27. omawia model opieki nad pacjentem z rozpoznaniem COVID-19 (aktualne i potencjalne diagnozy pielęgniarskie, cel opieki, rodzaj interwencji pielęgniarskich) oraz możliwe do uzyskania efekty w środowisku szpitalnym, poradniach oraz w opiece domowej;
- W28. omawia zakres edukacji pacjenta z chorobą COVID-19.

W zakresie umiejętności uczestnik kursu potrafi:

- U1. wdrażać metody zwalczania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 w oddziale, ambulatorium i środowisku domowym pacjenta;

- U2. postępować wg aktualnych wytycznych wobec osób z kontaktu z chorym na COVID-19;
- U3. ocenić ryzyko zakażeń szpitalnych związanych z opieką nad pacjentem z COVID-19;
- U4. zastosować w praktyce schematy postępowania zapobiegające przenoszeniu COVID-19 na pacjentów, personel medyczny i pomocniczy;
- U5. zastosować przepisy bezpieczeństwa i higieny podczas pracy w opiece nad pacjentem z COVID-19;
- U6. wdrażać zalecenia Zespołu kontroli zakażeń szpitalnych w profilaktyce zakażeń u pacjentów z podejrzeniem lub rozpoznaniem COVID-19;
- U7. zastosować w praktyce zasady izolacji pacjenta z rozpoznaniem COVID-19;
- U8. zaprezentować zasady higieny rąk według wytycznych WHO w opiece nad pacjentem w środowisku szpitalnym, w opiece ambulatoryjnej oraz w środowisku domowym chorego;
- U9. stosować zasady postępowania z bielizną szpitalną u pacjenta z COVID-19;
- U10. stosować zasady postępowania w odniesieniu do higieny żywienia pacjenta z COVID-19;
- U11. stosować w opiece nad pacjentem z COVID-19 zasady dekontaminacji powierzchni i wyrobów wielorazowych z użyciem preparatów o właściwie dobranym stężeniu zgodnie z procedurami opracowanymi przez Zespół kontroli zakażeń szpitalnych;
- U12. stosować zasady segregacji, gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów medycznych w placówkach medycznych oraz w trakcie wizyty w środowisku pacjenta;
- U13. stosować zasady postępowania ze zwłokami pacjenta z rozpoznaniem lub podejrzeniem COVID-19;
- U14. stosować środki ochrony indywidualnej w opiece nad pacjentem z COVID-19 w podmiotach leczniczych i w środowisku domowym pacjenta;
- U15. nadzorować pracę personelu pomocniczego w zakresie opieki nad pacjentem z COVID-19 oraz w zakresie utrzymania higieny pomieszczeń i prowadzenia dekontaminacji;
- U16. kompletować neseser pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej na wizytę u pacjenta z podejrzeniem lub rozpoznaniem COVID-19, wg aktualnych wytycznych;
- U17. postępować z neseserem pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej po wizycie u pacjenta z podejrzeniem lub rozpoznaniem COVID-19;
- U18. przeprowadzić wizytę w środowisku domowym pacjenta we właściwym czasie i wg obowiązujących wytycznych;
- U19. prowadzić edukację personelu i pacjentów w zakresie prewencji zakażeń COVID-19;
- U20. krytycznie oceniać sytuację zdrowotną pacjenta w oparciu o znajomość patomechanizmu zakażenia SARS-CoV-2;
- U21. rozpoznać fazy/stadia zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i objawy choroby COVID-19;
- U22. rozpoznać powikłania pulmonologiczne, kardiologiczne, neurologiczne, nefrologiczne, objawy skórne (w tym long COVID) w przebiegu choroby COVID-19;
- U23. pobrać materiał do testu RT-PCR oraz wykonać test antygenowy zgodnie z obowiązującymi procedurami w kierunku rozpoznania choroby COVID-19;
- U24. przygotować pacjenta do badań czynnościowych układu oddechowego (spirometria, badanie zdolności dyfuzji gazów w płucach) oraz zapewnić opiekę w trakcie i po badaniach;
- U25. współpracować z lekarzem we wdrażaniu metod terapeutycznych stosowanych w chorobie COVID-19;
- U26. monitorować parametry życiowe chorego z wykorzystaniem specjalistycznej aparatury medycznej, interpretować wyniki i podejmować adekwatne interwencje;

- U27. stosować tlenoterapię w różnych etapach/stadiach choroby pacjenta z COVID-19, z uwzględnieniem wskazań, przeciwwskazań i metod;
- U28. współpracować z fizjoterapeutą we wdrażaniu metod rehabilitacji przyłóżkowej oraz w ramach rehabilitacji pulmonologicznej, kardiologicznej i neurologicznej z uwzględnieniem stopnia ciężkości przebiegu choroby COVID-19;
- U29. rozpoznać ryzyko i następstwa pojawiających się objawów choroby COVID-19, w tym long COVID;
- U30. sformułować diagnozy pielęgniarskie, ustalić cel opieki i zaplanować interwencje pielęgniarskie w odniesieniu do pacjenta z chorobą COVID-19, uwzględniając stadium i przebieg choroby;
- U31. podejmować działania profilaktyczne zapobiegające następstwom choroby COVID-19;
- U32. rozpoznać uboczne skutki stosowanych działań terapeutycznych, w tym farmakoterapii i podejmować interwencje;
- U33. zapewnić wsparcie społeczne pacjentowi i jego rodzinie na różnych etapach choroby COVID-19;
- U34. dostosować proces komunikacji z pacjentem do jego stanu wynikającego z przebiegu choroby COVID-19;
- U35. zastosować w opiece nad pacjentem z chorobą COVID-19 wybrany model opieki;
- U36. prowadzić edukację pacjenta w zakresie postępowania po chorobie COVID-19 z uwzględnieniem możliwych następstw choroby w sferze biologicznej, psychicznej i społecznej.

W zakresie kompetencji społecznych:

- K1. wykazuje postawę do współpracy z członkami zespołów opieki zdrowotnej dla zapewnienia pacjentowi z chorobą COVID-19 optymalnej opieki;
- K2. krytycznie ocenia swoją wiedzę i umiejętności w zakresie opieki nad pacjentem z chorobą i po przechorowaniu COVID-9 oraz stałej jej aktualizacji;
- K3. podejmuje działania w kierunku włączenia pacjenta z COVID-19 do współpracy i podejmowania decyzji w zakresie opieki;
- K4. zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu pacjenta z COVID-19.

4. PLAN NAUCZANIA

Lp.	Nazwa modułu	Liczba godzin teorii, w tym:		Miejsce realizacji stażu	Liczba godzin stażu	Łączna liczba godzin kontaktowych
		wykładów	ćwiczeń			
I	Prewencja zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych pacjentom z COVID-19	11	5	Poradnia podstawowej opieki zdrowotnej z Punktem szczepień	10	26
II	Diagnostyka, terapia i rehabilitacja w chorobie COVID-19	15	5	Oddział anestezjologii i intensywnej terapii	10	30
III	Opieka pielęgniarska nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 oraz po jej przebyciu	15	5	Oddział chorób zakaźnych; Oddział chorób wewnętrznych	10	30
Łącznie		41	15		30	86*

* Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem kursu, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć teoretycznych. Oznacza to, że 90% łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację programu nie podlega zmianie. Wskazane 10%, co stanowi nie więcej niż 9 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.

5. MODUŁY KSZTAŁCENIA**5.1. MODUŁ I**

Nazwa modułu	Prewencja zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych pacjentom z COVID-19
Cel kształcenia	Przygotowanie pielęgniarki do wdrażania postępowania zgodnie z aktualną wiedzą, w zakresie profilaktyki rozprzestrzeniania się zakażeń SARS-CoV-2 w trakcie opieki ambulatoryjnej, hospitalizacji i w warunkach opieki domowej chorego z COVID-19.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W zakresie wiedzy uczestnik kursu:</p> <p>W1. definiuje pojęcia tj.: choroba endemiczna, epidemia, stan epidemii, stan zagrożenia epidemicznego, pandemia, biologiczny czynnik chorobotwórczy, choroba zakaźna, zaraźliwość, choroba wysoce zakaźna, czynnik alarmowy, ognisko epidemiologiczne, drogi szerzenia się zakażeń (rodzaje), izolacja (rodzaje), kwarantanna, ozdrowieniec, podejrzany o chorobę zakaźną, podejrzany o zakażenie;</p> <p>W2. omawia uregulowania prawne w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, zasad zgłaszania rozpoznania choroby zakaźnej oraz zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej;</p> <p>W3. omawia uregulowania prawne odnoszące się do udzielania świadczeń zdrowotnych w obszarze zakażeń;</p> <p>W4. omawia ekspozycje zawodowe personelu medycznego i pomocniczego oraz zasady postępowania poekspozycyjnego w przypadku wirusa SARS-CoV-2;</p> <p>W5. omawia znaczenie i zasady higieny rąk w podmiotach leczniczych oraz w środowisku domowym pacjenta, wg wytycznych WHO (World Health Organization);</p> <p>W6. wyjaśnia znaczenie i zasady utrzymania higieny pacjentów w zapobieganiu zakażeniom;</p> <p>W7. wyjaśnia znaczenie i zasady utrzymania higieny w podmiotach leczniczych oraz wykonywania dekontaminacji środowiska szpitalnego i ambulatorium w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym;</p> <p>W8. wyjaśnia zasady dekontaminacji w przypadku izolacji chorych oraz wystąpienia ogniska epidemicznego wywołanego wirusem SARS-CoV-2 a także istotę, metody i znaczenie wykonywania dekontaminacji sprzętu oraz wyrobów wielorazowego użytku w opiece stacjonarnej i domowej w zapobieganiu rozprzestrzeniania się SARS-CoV-2;</p>

	<p>W9. wyjaśnia znaczenie higieny w obszarze żywienia pacjentów w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym;</p> <p>W10. omawia zasady postępowania z bielizną szpitalną w zapobieganiu rozprzestrzeniania się SARS- CoV-2;</p> <p>W11. charakteryzuje narażenie zawodowe personelu związane z higieną szpitalną (w obszarze oddziału szpitalnego, ambulatorium i przychodni) i opieką nad pacjentem z COVID-19;</p> <p>W12. wymienia zasady bezpiecznego postępowania personelu z odpadami medycznymi;</p> <p>W13. przedstawia zakres zadań realizowanych przez pielęgniarkę pracującą w oddziale szpitalnym w obszarze zapobiegania zakażenia SARS-CoV-2;</p> <p>W14. omawia zasady ustalania wizyty pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej w domu pacjenta;</p> <p>W15. omawia zasady postępowania z neseserem pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej po wizycie w domu pacjenta z podejrzeniem lub rozpoznaniem COVID-19;</p> <p>W16. omawia metody edukacji pacjenta i osób bliskich uczestniczących w opiece nad pacjentem z COVID-19, w zakresie ograniczenia ryzyka rozprzestrzeniania zakażeń SARS-CoV-2.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U1. wdrażać metody zwalczania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 w oddziale, ambulatorium i środowisku domowym pacjenta;</p> <p>U2. postępować wg aktualnych wytycznych wobec osób z kontaktu z chorym na COVID-19;</p> <p>U3. ocenić ryzyko zakażeń szpitalnych związanych z opieką nad pacjentem z COVID-19;</p> <p>U4. zastosować w praktyce schematy postępowania zapobiegające przenoszeniu COVID-19 na pacjentów, personel medyczny i pomocniczy;</p> <p>U5. zastosować przepisy bezpieczeństwa i higieny podczas pracy w opiece nad pacjentem z COVID-19;</p> <p>U6. wdrażać zalecenia Zespołu kontroli zakażeń szpitalnych w profilaktyce zakażeń u pacjentów z podejrzeniem lub rozpoznaniem COVID-19;</p> <p>U7. zastosować w praktyce zasady izolacji pacjenta z rozpoznaniem COVID-19;</p> <p>U8. zaprezentować zasady higieny rąk według wytycznych WHO w opiece nad pacjentem w środowisku szpitalnym, w opiece ambulatoryjnej oraz w środowisku domowym chorego;</p>
--	---

	<p>U9. stosować zasady postępowania z bielizną szpitalną u pacjenta z COVID-19;</p> <p>U10. stosować zasady postępowania w odniesieniu do higieny żywienia pacjenta z COVID-19;</p> <p>U11. stosować w opiece nad pacjentem z COVID-19 zasady dekontaminacji powierzchni i wyrobów wielorazowych z użyciem preparatów o właściwie dobranym stężeniu zgodnie z procedurami opracowanymi przez Zespół kontroli zakażeń szpitalnych;</p> <p>U12. stosować zasady segregacji, gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów medycznych w placówkach medycznych oraz w trakcie wizyty w środowisku pacjenta;</p> <p>U13. stosować zasady postępowania ze zwłokami pacjenta z rozpoznaniem lub podejrzeniem COVID-19;</p> <p>U14. stosować środki ochrony indywidualnej w opiece nad pacjentem z COVID-19 w podmiotach leczniczych oraz w środowisku domowym pacjenta;</p> <p>U15. nadzorować pracę personelu pomocniczego w zakresie opieki nad pacjentem z COVID-19 oraz w zakresie utrzymania higieny pomieszczeń i prowadzenia dekontaminacji;</p> <p>U16. kompletować neseser pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej na wizytę u pacjenta z podejrzeniem lub rozpoznaniem COVID-19, wg aktualnych wytycznych;</p> <p>U17. postępować z neseserem pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej po wizycie u pacjenta z podejrzeniem lub rozpoznaniem COVID-19;</p> <p>U18. przeprowadzić wizytę w środowisku domowym pacjenta we właściwym czasie i wg obowiązujących wytycznych;</p> <p>U19. prowadzić edukację personelu i pacjentów w zakresie prewencji zakażeń COVID-19.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. wykazuje postawę do współpracy z członkami zespołów opieki zdrowotnej dla zapewnienia pacjentowi z chorobą COVID-19 optymalnej opieki;</p> <p>K2. krytycznie ocenia swoją wiedzę i umiejętności w zakresie opieki nad pacjentem z chorobą i po przechorowaniu COVID-9 oraz stałej jej aktualizacji;</p> <p>K4. zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu pacjenta z COVID-19.</p>
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	Wykładowcą może być osoba posiadająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełniająca co najmniej jeden z warunków: 1. Pielęgniarka: 1) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub nauk o zdrowiu lub 2) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa oraz tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego lub higieny i epidemiologii lub 3) posiada tytuł licencjata oraz tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego lub higieny i epidemiologii. 2. Lekarz specjalista w dziedzinie: epidemiologii lub higieny i epidemiologii lub mikrobiologii lub mikrobiologii lekarskiej lub chorób zakaźnych lub organizacji ochrony zdrowia lub zdrowia publicznego.
Wymagania wstępne	brak
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykład – 11 godz. Ćwiczenia – 5 godz. Staż – 10 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	Udział w zajęciach (godz. kontaktowe): 26 godz. <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 11 godz. • ćwiczenia – 5 godz. • staż – 10 godz. Praca własna uczestnika kursu: 6 godz. <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 1 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 5 godz. Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 32 godz.
Proponowane metody dydaktyczne	Wykład problemowy i ćwiczenia, analiza aktów prawnych, dyskusja dydaktyczna, pokaz filmu.

Proponowane środki dydaktyczne	Sprzęt multimedialny, procedury i standardy, plansze poglądowe, schematy graficzne, środki ochrony osobistej: rękawiczki jednorazowe, fartuch (barierowy/wodoodporny, z długimi rękawami, zakrywający kolana) i/ lub kombinezon, maska (półmaska twarzowa typu FFP2 lub FFP3, maska chirurgiczna), gogle i/ lub przyłbica, czepek lub inna osłona włosów, czerwone worki na materiał zakaźny, opcjonalnie lustro.
Metody sprawdzania efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Test sprawdzający wiedzę zawierający co najmniej 15 pytań – minimum zaliczające stanowi 60% pozytywnych odpowiedzi z testu.
Treści modułu kształcenia	<p>1. Wprowadzenie do epidemiologii chorób zakaźnych (wykład 3 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Podstawowe pojęcia związane z zakażeniami i chorobami zakaźnymi: <ol style="list-style-type: none"> a. zakażenie, zakażenie szpitalne; b. choroba endemiczna, epidemia, stan epidemii, stan zagrożenia epidemicznego, pandemia; c. biologiczny czynnik chorobotwórczy, choroba zakaźna, choroba wysoce zakaźna, czynnik alarmowy, zaraźliwość; d. ognisko epidemiologiczne; e. drogi szerzenia się zakażeń (rodzaje); f. izolacja (rodzaje), kwarantanna, kohortacja, ozdrowieniec, podejrzany o chorobę zakaźną, podejrzany o zakażenie. 2) Podstawowe zagadnienia z zakresu higieny szpitalnej i dekontaminacji powierzchni (zasady utrzymania higieny, charakterystyka preparatów dezynfekcyjnych, metody i techniki dekontaminacji izolatek). 3) Zgłaszalność chorób zakaźnych. 4) Ekspozycje zawodowe personelu medycznego i pomocniczego w zakresie COVID-19. 5) Środki ochrony osobistej. 6) Szczepienia ochronne. <p>2. Zasady ograniczania rozprzestrzeniania się zakażeń w trakcie hospitalizacji pacjenta z rozpoznaniem COVID-19 (wykład 4 godz.):</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1) Czynniki ryzyka rozprzestrzeniania się zakażeń SARS-CoV-2 w oddziałach szpitalnych. 2) Działania profilaktyczne w redukcji ryzyka zakażeń SARS-CoV-2 w oddziałach szpitalnych: <ol style="list-style-type: none"> a. higiena rąk; b. higiena szpitalna: utrzymanie higieny i dezynfekcja powierzchni w trakcie pobytu pacjenta oraz po wypisie, postępowanie z bielizną szpitalną, higiena żywienia pacjentów, postępowanie z odpadami; c. izolacja pacjentów, kohortacja; d. postępowanie ze zwłokami. 3) Środki ochrony osobistej. 4) Współpraca z Zespołem ds. zakażeń szpitalnych: <ol style="list-style-type: none"> a. Zasady obowiązujące przy wdrażaniu standardów postępowania oraz procedur medycznych (zasady izolacji, zgłaszanie chorób zakaźnych, higiena szpitalna, dekontaminacja środowiska szpitalnego oraz sprzętu i wyrobów wielorazowych, postępowanie z odpadami medycznymi, postępowanie ze zwłokami); b. Zasady zgłaszania przypadków podejrzenia oraz rozpoznania COVID-19 u pacjenta hospitalizowanego, wdrażanie zalecanego postępowania. <p>3. Zasady ograniczania rozprzestrzeniania się zakażeń w trakcie ambulatoryjnej i domowej opieki nad pacjentem z rozpoznaniem choroby COVID-19 (wykład 3 godz.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Wybrane czynniki ryzyka rozprzestrzeniania się zakażeń SARS-CoV-2 w poradni specjalistycznej/ poradni podstawowej opieki zdrowotnej i środowisku domowym pacjenta. 2) Działania profilaktyczne w redukcji ryzyka zakażeń SARS-CoV-2 w poradni specjalistycznej /poradni podstawowej opieki zdrowotnej i w środowisku domowym: <ol style="list-style-type: none"> a. Poradnia – gabinet zabiegowy, konsultacje (higiena rąk, utrzymanie higieny i dezynfekcja powierzchni, izolacja pacjentów z podejrzeniem lub rozpoznaniem COVID-19 od pozostałych pacjentów poradni, postępowanie z odpadami); b. prewencja zakażeń w środowisku domowym pacjenta (planowanie wizyty, wyposażenie nesesera pielęgniarskiego podstawowej opieki zdrowotnej i postępowanie z materiałem i sprzętem medycznym po zakończeniu wizyty, dobór środków dezynfekcyjnych, higiena rąk, postępowanie
--	---

	<p>z odpadami, postępowanie z materiałem biologicznym pobranym w domu pacjenta – zasady bezpieczeństwa, edukacja pacjenta i rodziny w zakresie profilaktyki rozprzestrzeniania infekcji COVID-19, w tym samoizolacja, zasady izolacji w środowisku domowym, samoobserwacja członków rodziny.</p> <p>4. Środki ochrony osobistej (ćwiczenia 5 godz.).</p> <p>5. Akty prawne regulujące sytuację związaną COVID-19 (wykład 1godz.).</p>
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku gdy program kształcenia przewiduje	Staż: Poradnia podstawowej opieki zdrowotnej z Punktem Szczepień - 10 godz.

5.2. MODUŁ II

Nazwa modułu	Diagnostyka, terapia i rehabilitacja w chorobie COVID-19
Cel kształcenia	Wyposażenie pielęgniarki w specjalistyczną wiedzę w zakresie etiologii, symptomatologii, diagnozowania, terapii, rehabilitacji i powikłań w chorobie COVID-19, w tym long COVID.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W zakresie wiedzy uczestnik kursu:</p> <p>W17. wyjaśnia patomechanizm, fazy/stadia zakażenia wirusem SARS-Cov-2, objawy choroby COVID-19 w zakresie intensywności i czasu trwania, powikłania przebiegu choroby (w tym long COVID) zależne od okresu trwania (ostra, przewlekła) i względem odpowiedzi poszczególnych narządów i układów (pulmonologiczne, kardiologiczne, neurologiczne, nefrologiczne, objawy skórne);</p> <p>W18. wymienia rodzaje badań zalecanych w przebiegu choroby COVID-19 z uwzględnieniem stopnia ciężkości choroby;</p> <p>W19. omawia procedurę pobrania materiału do testu RT-PCR oraz procedurę pobrania i wykonania testu antygenowego w kierunku rozpoznania choroby COVID-19;</p> <p>W20. omawia procedury przygotowania pacjenta do badań laboratoryjnych, opieki w trakcie i po badaniach (np.: gazometria arterializowanej krwi włósczkowej i krwi tętniczej);</p> <p>W21. omawia procedury przygotowania pacjenta do badań czynnościowych układu oddechowego, opieki w trakcie i po badaniach diagnostycznych (spirometria, badanie zdolności dyfuzji gazów w płucach);</p> <p>W22. omawia procedury przygotowania pacjenta do innych badań diagnostycznych, opieki w trakcie i po badaniach (np.: RTG, TK);</p> <p>W23. wymienia metody terapeutyczne stosowane w przebiegu choroby COVID-19 z uwzględnieniem stadium choroby;</p> <p>W24. omawia zasady współdziałania w terapii pacjenta z chorobą COVID-19;</p> <p>W25. wyjaśnia istotę, cele, wskazania oraz zasady prowadzenia tlenoterapii w odniesieniu do pacjenta z COVID-19;</p> <p>W26. wyjaśnia cele, wskazania, przeciwwskazania, rodzaje oraz zasady wykonywania rehabilitacji przyłóżkowej w różnych etapach/stadiach choroby pacjenta z COVID-19 ze szczególnym uwzględnieniem rehabilitacji oddechowej.</p>

	<p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U20. krytycznie oceniać sytuację zdrowotną pacjenta w oparciu o znajomość patomechanizmu zakażenia SARS-CoV-2;</p> <p>U21. rozpoznać fazy/stadia zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i objawy choroby COVID-19;</p> <p>U22. rozpoznać powikłania pulmonologiczne, kardiologiczne, neurologiczne, nefrologiczne, objawy skórne (w tym long COVID) w przebiegu choroby COVID-19;</p> <p>U23. pobrać materiał do testu RT-PCR oraz wykonać test antygenowy zgodnie z obowiązującymi procedurami, w kierunku rozpoznania choroby COVID-19;</p> <p>U24. przygotować pacjenta do badań czynnościowych układu oddechowego (spirometria, badanie zdolności dyfuzji gazów w płucach) oraz zapewnić opiekę w trakcie i po badaniach;</p> <p>U25. współpracować z lekarzem we wdrażaniu metod terapeutycznych stosowanych w chorobie COVID-19;</p> <p>U26. monitorować parametry życiowe chorego z wykorzystaniem specjalistycznej aparatury medycznej, interpretować wyniki i podejmować adekwatne interwencje;</p> <p>U27. stosować tlenoterapię w różnych etapach/stadiach choroby pacjenta z COVID-19, z uwzględnieniem wskazań, przeciwwskazań i metod;</p> <p>U28. współpracować z fizjoterapeutą we wdrażaniu metod rehabilitacji przyłóżkowej i w ramach rehabilitacji pulmonologicznej, kardiologicznej i neurologicznej z uwzględnieniem stopnia ciężkości przebiegu choroby COVID-19;</p> <p>U29. rozpoznać ryzyko i następstwa pojawiających się objawów choroby COVID-19, w tym long COVID.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. wykazuje postawę do współpracy z członkami zespołów opieki zdrowotnej dla zapewnienia pacjentowi z chorobą COVID-19 optymalnej opieki;</p> <p>K2. krytycznie ocenia swoją wiedzę i umiejętności w zakresie opieki nad pacjentem z chorobą i po przechorowaniu COVID-19 oraz stałej jej aktualizacji;</p> <p>K3. podejmuje działania w kierunku włączenia pacjenta z COVID-19 do współpracy i podejmowania decyzji w zakresie opieki;</p>
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	K4. zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu pacjenta z COVID -19.
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	Wykładowcą może być osoba posiadająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełniająca co najmniej jeden z warunków: 1. Piełęgniarka , która posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub nauk o zdrowiu lub tytuł magistra pielęgniarstwa oraz spełniająca co najmniej jedno z poniższych kryteriów: 1) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa zachowawczego lub internistycznego lub epidemiologicznego lub higieny i epidemiologii lub 2) ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa zachowawczego lub internistycznego lub 3) ukończony kurs specjalistyczny <i>Opieka nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 oraz po jej przebyciu</i> . 2. Lekarz specjalista w dziedzinie: epidemiologii lub higieny i epidemiologii lub mikrobiologii lub mikrobiologii lekarskiej lub chorób zakaźnych lub organizacji ochrony zdrowia lub zdrowia publicznego lub w dziedzinie chorób wewnętrznych.
Wymagania wstępne	brak
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykład – 15 godz. Ćwiczenia – 5 godz. Staż – 10 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	Udział w zajęciach (godz. kontaktowe): 30 godz. <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 15 godz. • ćwiczenia – 5 godz. • staż – 10 godz. Praca własna uczestnika kursu: 7 godz. <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 2 godz.

	<ul style="list-style-type: none"> • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 5 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 37 godz.</p>
Proponowane metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, wykład problemowy, metoda przypadków, burza mózgów, dyskusja dydaktyczna, ćwiczenia.
Proponowane środki dydaktyczne	Prezentacje multimedialne, sprzęt multimedialny, opisy indywidualnych przypadków pacjentów z COVID- 19, gotowe testy antygenowe, zestaw do pobrania materiału do testu RT – PCR, zestaw do pobierania próbek (gietka, flokowana wymazówka z tworzywa sztucznego wraz z probówką z podłożem wirusologicznym, opcjonalnie z buforowanym roztworem soli fizjologicznej), opakowania do transportowania probówek do laboratorium, zestaw środków ochrony indywidualnej, czerwone worki na materiał zakaźny.
Metody sprawdzania efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Test sprawdzający wiedzę zawierający co najmniej 20 pytań – minimum zaliczające stanowi 60% pozytywnych odpowiedzi z testu.
Treści modułu kształcenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patomechanizm zakażenia wirusem SARS-Cov-2 (wykład 2 godz.). 2. Fazy i istota przebiegu zakażenia wirusem SARS-Cov-2 (wykład 2 godz.): <ol style="list-style-type: none"> 1) stadium fazy wczesnej infekcji; 2) stadium fazy płucnej; 3) stadium fazy hiperzapalnej. 3. Symptomatologia zakażenia wirusem SARS-Cov-2 (wykład 2 godz.): <ol style="list-style-type: none"> 1) COVID-19 ostry; 2) COVID-19 przedłużający się; 3) zespół post COVID-19. 4. Zakres działań samodzielnych i na zlecenie lekarza w badaniach diagnostycznych stosowanych w COVID-19 ze względu na stopień ciężkości przebiegu, w różnych stadiach choroby (wykład 2 godz.):

	<ol style="list-style-type: none"> 1) przygotowanie pacjenta do badań; 2) pobranie materiału do badania; 3) wykonanie testu antygenowego, pobranie materiału w kierunku badanie RT-PCR (wprowadzanie danych do systemu EWP, gabinet.gov.pl, Krajowy Rejestr Pacjentów z COVID – 19 w Krajowych Rejestrach Medycznych) – (ćwiczenia 5 godz.); 4) badania obrazowe; 5) badania czynnościowe. 5. Zasady monitorowania stanu pacjenta z wykorzystaniem specjalistycznych badań i aparatury (podstawowe parametry życiowe) (wykład 1 godz.). 6. Leczenie COVID-19 (w tym long COVID) - zakres działań samodzielnych i na zlecenie lekarza (tlenoterapia, farmakoterapia) (wykład 2 godz.). 7. Rehabilitacja przyłóżkowa pacjenta w trakcie choroby COVID-19 (wykład 2 godz.). 8. Rehabilitacja po przechorowaniu COVID-19 (wykład 2 godz.): <ol style="list-style-type: none"> 1) po hospitalizacji na oddziale intensywnej terapii lub innym oddziale po zapaleniu płuc o ciężkim przebiegu; 2) po przebytych łagodnym lub umiarkowanym zapaleniu płuc w przebiegu COVID-19 (na oddziale lub w ambulatorium) i rehabilitacja kardiologiczna; 3) pacjentów z POChP i innymi przewlekłymi chorobami płuc (z zastosowaną tlenoterapią) po hospitalizacji na oddziale intensywnej terapii lub na innym oddziale o ciężkim przebiegu COVID-19.
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Staż: Oddział anestezjologii i intensywnej terapii - 10 godz.</p>

5.3. MODUŁ III

Nazwa modułu	Opieka pielęgniarska nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 oraz po jej przebyciu
Cel kształcenia	Przygotowanie pielęgniarki do opieki nad chorym z COVID-19 i po jej przebyciu w warunkach opieki stacjonarnej, ambulatoryjnej i domowej.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W zakresie wiedzy uczestnik kursu:</p> <p>W27. omawia model opieki nad pacjentem z rozpoznaniem COVID-19 (aktualne i potencjalne diagnozy pielęgniarskie, cel opieki, rodzaj interwencji pielęgniarskich) oraz możliwe do uzyskania efekty w środowisku szpitalnym, poradniach oraz w opiece domowej;</p> <p>W28. omawia zakres edukacji pacjenta z chorobą COVID-19.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U30. sformułować diagnozy pielęgniarskie, ustalić cel opieki i zaplanować interwencje pielęgniarskie w odniesieniu do pacjenta z chorobą COVID-19, uwzględniając stadium i przebieg choroby;</p> <p>U31. podejmować działania profilaktyczne zapobiegające następstwom choroby COVID-19;</p> <p>U32. rozpoznać uboczne skutki stosowanych działań terapeutycznych, w tym farmakoterapii i podejmować interwencje;</p> <p>U33. zapewnić wsparcie społeczne pacjentowi i jego rodzinie na różnych etapach choroby COVID-19;</p> <p>U34. dostosować proces komunikacji z pacjentem do jego stanu wynikającego z przebiegu choroby COVID-19;</p> <p>U35. zastosować w opiece nad pacjentem z chorobą COVID-19 wybrany model opieki;</p> <p>U36. prowadzić edukację pacjenta w zakresie postępowania po chorobie COVID-19 z uwzględnieniem możliwych następstw choroby w sferze biologicznej, psychicznej i społecznej.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. wykazuje postawę do współpracy z członkami zespołów opieki zdrowotnej dla zapewnienia pacjentowi z chorobą COVID-19 optymalnej opieki;</p> <p>K2. krytycznie ocenia swoją wiedzę i umiejętności w zakresie opieki nad pacjentem z chorobą i po przechorowaniu COVID-19 oraz stałej jej aktualizacji;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>K3. podejmuje działania w kierunku włączenia pacjenta z COVID-19 do współpracy i podejmowania decyzji zakresie opieki;</p> <p>K4. zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu pacjenta z COVID-19.</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcą może być pielęgniarka posiadająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełniająca co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub nauk o zdrowiu lub 2) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa oraz ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa zachowawczego lub internistycznego lub pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki lub 3) posiada tytuł licencjata oraz tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa zachowawczego lub internistycznego lub pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki.
Wymagania wstępne	brak
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Wykład – 15 godz.</p> <p>Ćwiczenia – 5 godz.</p> <p>Staż – 10 godz.</p>
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godz. kontaktowe): 30 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 15 godz. • ćwiczenia – 5 godz. • staż – 10 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 6 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 2 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 4 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 36 godz.</p>

Proponowane metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia, analiza aktów prawnych, dyskusja dydaktyczna, pokaz filmu.
Proponowane środki dydaktyczne	Dokumenty źródłowe, prezentacje multimedialne, sprzęt multimedialny, skale ocen, opcjonalnie sprzęt do pobierania materiału w kierunku RT-PCR, testy antygenowe, środki ochrony osobistej.
Metody sprawdzania efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Test sprawdzający wiedzę zawierający co najmniej 20 pytań – minimum zaliczające stanowi 60% pozytywnych odpowiedzi z testu.
Treści modułu kształcenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres informacji niezbędnych do sformułowania diagnozy pielęgniarstwa wobec pacjenta z chorobą COVID-19 (z uwzględnieniem stanu klinicznego, wieku, sprawności pacjenta oraz zapotrzebowania na opiekę pielęgniarstwa/deficytu samoopieki) (ćwiczenia 5 godz.): <ol style="list-style-type: none"> 1) badanie przedmiotowe i podmiotowe; 2) wykorzystanie skal klinimetrycznych dostosowane do stanu pacjenta (np.: ocena bólu, ocena duszności, ocena ryzyka upadku, ocena ryzyka odleżyn, ADL, MMSE (Krótka Skala Oceny Stanu Psychicznego); 3) ocena parametrów życiowych. 2. Diagnoza pielęgniarstwa wobec pacjenta z chorobą COVID-19 w zakresie stanu, problemu i objawu – planowanie opieki, dobór interwencji względem stopnia ciężkości przebiegu oraz stadium choroby (wykład 2 godz.). 3. Zapotrzebowanie na opiekę pielęgniarstwa pacjenta z chorobą COVID-19 w stadium fazy wczesnej infekcji, stadium fazy płucnej, stadium fazy hiperzapalnej (wykład 2 godz.). 4. Zakres opieki pielęgniarstwa nad pacjentem z chorobą COVID-19 w odniesieniu do fazy choroby (COVID-19 ostry, COVID-19 przedłużający się, zespół post COVID-19) (wykład 2 godz.). 5. Udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych stosowanych w COVID-19 w zależności od stopnia ciężkości przebiegu i fazy choroby (wykład 1 godz.). 6. Zadania rehabilitacyjne pielęgniarki wobec pacjenta z chorobą COVID-19 w odniesieniu do jej przebiegu (faz, etapów, stadiów) i odległych następstw (wykład 2 godz.):

	<p>1) podstawowa rehabilitacja przyłóżkowa układu oddechowego, nerwowego, krążenia – dobór do stanu i wydolności pacjenta (np.: profilaktyka choroby zakrzepowo – zatorowej, pozycje ułożeniowe zmniejszające duszność, ułatwiające oddychanie, gimnastyka oddechowa);</p> <p>2) wsparcie pacjenta i aktywizacja do wykonywania ćwiczeń w różnych stadiach choroby COVID-19.</p> <p>7. Wsparcie pacjenta i jego rodziny w zakresie komunikacji (w tym pacjenta izolowanego - komunikacja telefoniczna, wideorozmowy, kontakt z personelem medycznym – lekarz, pielęgniarka) (wykład 1 godz.).</p> <p>8. Udział pielęgniarki w opiece nad pacjentem leczonym z powodu COVID-19 w Podstawowej Opiece Zdrowotnej, w tym w środowisku domowym (w tym Program Domowa Opieka Medyczna PulsoCare – zasady udziału w programie) (wykład 2 godz.).</p> <p>9. Edukacja pacjenta i jego rodziny w zakresie profilaktyki następstw choroby COVID-19 (wykład 1 godz.).</p> <p>10. Rola pielęgniarki w opiece nad pacjentem z long COVID (wykład 2 godz.).</p>
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Staż: Oddział chorób zakaźnych lub Oddział chorób wewnętrznych – 10 godz.</p>

6. ROGRAM ZAJĘĆ STAŻOWYCH

6.1. STAŻ: Poradnia podstawowej opieki zdrowotnej z Punktem szczepień

Cel stażu: Przygotowanie pielęgniarki do wdrażania prawidłowego postępowania związanego z opieką nad pacjentem z COVID-19, z uwzględnieniem zasad izolacji, stosowania środków ochrony indywidualnej oraz przygotowanie do kwalifikowania i prawidłowego przeprowadzania szczepień ochronnych przeciwko COVID- 19.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 10 godz.
Liczebność grupy: 5 – 6 osób
Opiekun stażu: pielęgniarka z minimum 5-letnim stażem zawodowym w przedmiotowym zakresie oraz spełniająca co najmniej jeden z warunków:
- posiada tytuł magistra pielęgniarstwa;
 - posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego;
 - posiada tytuł licencjata pielęgniarstwa oraz kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego lub kurs specjalistyczny *Opieka nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 oraz po jej przebyciu* lub kurs specjalistyczny *Szczepienia ochronne*.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Prowadzenie opieki pielęgniarstwiej nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 z uwzględnieniem warunków izolacji oraz z zastosowaniem środków ochrony indywidualnej.
2. Prowadzenie ukierunkowanego wywiadu epidemiologicznego w zakresie ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2.
3. Pobieranie materiału biologicznego do testów diagnostycznych (test RT-PCR i antygenowy), w tym wymazów z nosa i gardła, zgodnie z aktualnym stanem prawnym, z zastosowaniem środków ochrony indywidualnej.
4. Prowadzenie edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktyki, samoopieki, samokontroli u pacjentów po przebyciu COVID-19.
5. Edukowanie osób dorosłych w zakresie zalecanych szczepień populacyjnych w profilaktyce COVID-19.
6. Kwalifikacja do szczepień ochronnych populacyjnych u osób dorosłych w zakresie profilaktyki COVID-19.
7. Wykonywanie szczepień ochronnych u osób dorosłych w zakresie profilaktyki COVID-19.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Zaliczenie świadczeń zdrowotnych.

6.2. STAŻ: Oddział anestezjologii i intensywnej terapii

Cel stażu: Przygotowanie pielęgniarki do wdrażania postępowania z pacjentem hospitalizowanym z COVID-19, wymagającego intensywnej terapii, z uwzględnieniem zasad izolacji oraz stosowania środków ochrony indywidualnej, zgodnych z aktualnym stanem prawnym i obowiązującymi procedurami.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 10 godz.

Liczebność grupy: 5 – 6 osób

Opiekun stażu: pielęgniarka z minimum 5-letnim stażem zawodowym w przedmiotowym zakresie oraz spełniająca co najmniej jeden z warunków:

- posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i ukończyła kurs kwalifikacyjny w zakresie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki;
- posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Prowadzenie opieki pielęgniarskiej nad pacjentem wymagającym intensywnej terapii w trakcie choroby COVID-19 z uwzględnieniem warunków izolacji oraz z zastosowaniem środków ochrony indywidualnej.
2. Monitorowanie parametrów życiowych.
3. Współdziałanie w prowadzeniu tlenoterapii w warunkach oddziału w odniesieniu do stadium choroby COVID-19.
4. Prowadzenie określonych elementów rehabilitacji przyłóżkowej poprawiającej wydolność oddechową i usprawnianie ruchowe w odniesieniu do stanu pacjenta z chorobą COVID-19, u pacjentów wymagających intensywnej terapii.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Zaliczenie świadczeń zdrowotnych.

6.3. STAŻ: Oddział chorób zakaźnych lub oddział chorób wewnętrznych

Cel stażu: Przygotowanie pielęgniarki do wdrażania postępowania z pacjentem hospitalizowanym z COVID-19, z uwzględnieniem zasad izolacji oraz stosowania środków ochrony indywidualnej zgodnych z aktualnym stanem prawnym i obowiązującymi procedurami.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 10 godz.

Liczebność grupy: 5 – 6 osób

Opiekun stażu: pielęgniarka z minimum 5-letnim stażem zawodowym w przedmiotowym zakresie oraz spełniająca co najmniej jeden z warunków:

- posiada tytuł magistra pielęgniarstwa;

- posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa internistycznego/zachowawczego lub pielęgniarstwa epidemiologicznego;
- posiada tytuł licencjata oraz kurs specjalistyczny *Opieka nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 oraz po jej przebyciu* lub kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa internistycznego/zachowawczego lub pielęgniarstwa epidemiologicznego.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Prowadzenie opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 z uwzględnieniem warunków izolacji oraz z zastosowaniem środków ochrony indywidualnej.
2. Prowadzenie ukierunkowanego wywiadu epidemiologicznego w zakresie ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2.
3. Pobieranie materiału biologicznego do testów diagnostycznych (test RT-PCR i antygenowy), w tym wymazów z nosa i gardła, zgodnie z aktualnym stanem prawnym, z zastosowaniem środków ochrony indywidualnej.
4. Monitorowanie parametrów życiowych.
5. Prowadzenie doraźnej tlenoterapii w warunkach stacjonarnych w odniesieniu do stadium choroby COVID-19.
6. Prowadzenie określonych elementów rehabilitacji przyłóżkowej poprawiającej wydolność oddechową i usprawnianie ruchowe w odniesieniu do stadium choroby COVID-19, w tym toalety drzewa oskrzelowego, gimnastyki oddechowej.
7. Edukowanie osób dorosłych w zakresie zalecanych szczepień ochronnych w profilaktyce COVID-19.
8. Prowadzenie edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktyki, samoopieki, samokontroli u pacjentów po przebyciu COVID-19.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Zaliczenie świadczeń zdrowotnych.

7. WYKAZ ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH, DO KTÓRYCH JEST UPRAWNIONA PIEŁĘGNIARKA PO UKOŃCZENIU KURSU SPECJALISTYCZNEGO OPIEKA NAD PACJENTEM W TRAKCIE CHOROBY COVID-19 ORAZ PO JEJ PRZEBYCIU:

1. Prowadzenie specjalistycznej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem w trakcie choroby COVID-19 oraz po jej przebyciu.
2. Współdziałanie w diagnozowaniu choroby COVID-19 poprzez pobieranie materiału biologicznego do badań diagnostycznych (test PCR i antygenowy), w tym wymazów z nosa i gardła zgodnie z aktualnym stanem prawnym.
3. Prowadzenie doraźnej tlenoterapii w warunkach stacjonarnych i domowych w odniesieniu do stadium choroby COVID-19.
4. Prowadzenie określonych elementów rehabilitacji przyłóżkowej poprawiającej wydolność oddechową i usprawnianie ruchowe w odniesieniu do stadium choroby COVID-19.
5. Edukowanie osób dorosłych w zakresie zalecanych szczepień ochronnych w profilaktyce COVID-19.
6. Kwalifikacja i wykonywanie szczepień ochronnych osób dorosłych w zakresie profilaktyki COVID-19.
7. Prowadzenie edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktyki, samoopieki, samokontroli u pacjentów po przebyciu COVID-19.

8. WYKAZ LITERATURY OBOWIĄZUJĄCEJ DO ZALICZENIA KURSU SPECJALISTYCZNEGO OPIEKA NAD PACJENTEM W TRAKCIE CHOROBY COVID-19 ORAZ PO JEJ PRZEBYCIU:

Literatura podstawowa:

1. Chęciński A., Kruszewski J.: COVID-19 i jego powikłania – przypadki kliniczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2022.
2. Borkowski L., Fal A., Filipiak K., Homola B., Hruby Z., Kobayashi A., Łoza B., Matyja A., Pruszczyk P., Rzymiski P., Szepietowski J., Szuldrzyński K., Szczegielniak J., Wysocki J., Zajkowska J., Zduński S.: Charakterystyka choroby COVID-19, objawy oraz skutki zdrowotne. Rekomendacje i doświadczenia polskich klinicystów. Nauka przeciw pandemii, Warszawa 2021.
3. Jaroszewicz J., Gąsior M (red. nauk.): Kompleksowa opieka nad chorym z zespołem Post-COVID-19 (PC19). i-Medica, Warszawa 2021.
4. Aktualne wytyczne Ministerstwa Zdrowia, NFZ, GIS i PZH wraz z podstawą prawną dostępne pod adresem <https://www.gov.pl/web/koronawirus/aktualne-zasady-i-ograniczenia>.:
 - Wytyczne Zespołu konsultantów w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego w zakresie działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń SARS-CoV-2 w środowisku szpitalnym <https://www.gov.pl/attachment/b960be76-a509-4bdd-95e6-dddb37ea0840> (dostęp 15.09.2022);
 - Wytyczne konsultanta krajowego w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego w zakresie postępowania dla pielęgniarek i położnych mających styczność z osobą zakażoną SARS-CoV-2.

- <https://www.gov.pl/attachment/50910a31-afa7-4b34-8880-9eff51d5a757>
(dostęp 15.09.2022);
- Wytyczne do stosowania przez pielęgniarki POZ w czasie epidemii wirusa SARS-CoV-2. Aktualizacja z dnia 02.07.2020r.
<https://www.gov.pl/attachment/7631ef94-27dd-4a8f-ac06-447febad4766>
(dostęp 15.09.2022);
- Wybrane zalecenia postępowania dla personelu pielęgniarskiego w oddziałach anestezjologii i intensywnej terapii w opiece nad pacjentem z Covid-19.
<https://www.gov.pl/attachment/9b5bfc66-67c3-4ee7-88a4-6c87b763917b>
(dostęp 15.09.2022);
- Wytyczne konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej dot. teleporad w podstawowej opiece zdrowotnej udzielanych w czasie epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2 <https://www.gov.pl/attachment/26ee079c-d726-4b90-a2a9-452dd3a7317c> (dostęp 15.09.2022);
- Wytyczne konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej i Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące minimalnych środków ochrony osobistej dla personelu podstawowej opieki zdrowotnej;
<https://www.gov.pl/attachment/a5f11207-e975-4c04-90f4-75ff2b527b53>
(dostęp 15.09.2022);
- Rekomendacje MZ i GIS dotyczące odwiedzin pacjentów szpitalnych w związku z Covid-19 <https://www.gov.pl/attachment/52180510-33a7-498e-a1b5-87b7f8e85900> (dostęp 15.09.2022);
- Zalecenia konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej z dnia 29 października 2021 r. dotyczące zlecenia badań diagnostycznych w kierunku infekcji SARS-CoV-2 w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej.
<https://www.gov.pl/attachment/eb461ed2-d2eb-45b9-8d11-87c4fa5cf6b7>(dostęp 15.09.2022);
- Stanowisko konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej dot. postępowania z pacjentami zakażonymi SARS-CoV-2 w trakcie izolacji w warunkach domowych. <https://www.gov.pl/attachment/2fc8ac7f-0673-49fd-b4c0-60815d2354cf> (dostęp 15.09.2022).

Literatura uzupełniająca:

1. Zalecenia Agencji Ochrony Technologii Medycznych:
 - <https://www.aotm.gov.pl/media/2022/03/Zalecenia-w-long-COVID-post-COVID-wersja-1.0-5-grudnia-2021-r..pdf> (dostęp 02.09.2022);
 - Farmakoterapia COVID-19 - Aktualizacja
<https://www.aotm.gov.pl/media/2021/10/Farmakoterapia-COVID-19-Aktualizacja-wersja-2.9-14.10.2021.pdf> (dostęp 02.09.2022);
 - Diagnostyka COVID-19 Aktualizacja Zaleceń
<https://www.aotm.gov.pl/media/2022/03/Diagnostyka-COVID-19-Aktualizacja-Zalecen-wersja-3.0-25-lutego-2022-r..pdf> (dostęp 02.09.2022);
 - Zalecenia diagnostyki i terapii zakażeń SARS-CoV-2 Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych z dnia 12 listopada 2021 roku.
<https://ptmr.info.pl/wp-content/uploads/2021/11/REKOMENDACJE-pl-w-C19-2021-Aneks1-12-11-2021e-final.pdf> (dostęp 02.09.2022).
2. Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red. nauk.): Diagnostyka i interwencje w praktyce pielęgniarskiej, wyd. II, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa wyd. II 2021.

Akty prawne (odzwierciedlające aktualny stan prawny):

1. Ustawa z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej.
2. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.
3. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego.
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie chorób zakaźnych powodujących powstanie obowiązku hospitalizacji, izolacji w warunkach domowych, kwarantanny lub nadzoru epidemiologicznego.
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 kwietnia 2021 r. w sprawie kwalifikacji osób przeprowadzających badania kwalifikacyjne i szczepienia ochronne przeciwko COVID-19.
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie rezerwy szczepionek oraz innych immunologicznych produktów leczniczych, stosowanych w razie wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub epidemii.
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie zgłaszania podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu.
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego.
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 2020 r. w sprawie w sprawie metody zapobiegania COVID-19.